

Politični ogled

NEKAJ O POLITIČNEM POLOŽAJU.

Narodna skupščina ima sliko, kakoršno vidimo v celi državni upravi. Demokrati in radikali so zavozili tako da'č, da ni nikjer norenega reda več. Do danes petek, dne 25. maja, ko to pišemo, še ni končana razprava o verificiranju (potrjenju) poslanskih mandatov. Srbi imenujejo potrjenje poslancev «osnaženje». In to osnaženje zavlačujeta najmočnejši stranki (radikalna in demokratska) dalje in dalje. Govorniško se pretepa med seboj demokrati in radikali, da predsedaja že vsem resnomslečim ljudem. Mlatijo prazno slamo. Že od dne 3. maja naprej govorijo o samih volitvah. Drug drugemu predbacivajo najhujše in najgrše stvari.

Glavni krivci, da delo v parlamentu ne gre naprej, so demokrati. Kakor hitro so jih radikali brnili proč od vladnih jasl, brcajo, se napenjajo na vse pretege, da bi dali duška svoji onemogli jezi radi svoje propasti. Vsak dan pošilja Pribičević nove govornike na govorniški oder. In vsi govorijo samo o volitvah, o sili, o nesreči, da nimajo demokrati več moči itd. Kakor ostudna morska kača se vleče ta pesem dalje in dalje.

V soboto so bile volitve stalnega predsedništva narodne skupščine. Izvoljen je bil duševni vodja radikalov Ljuba Jovanović, dosedanji minister za vere. Po volitvi predsedstva se bodo volili razni odseki: zakonodajni, finančni, vojaški itd. Prvi trije so najvažnejši. Odseki ali odbori imajo nalogo, da podrobno preštudirajo vse zakonske predloge, ki pridejo pred skupščino. Tako se bosta n. pr. zakonodajni in vojaški odbor posvetovala o načrtu novega vojaškega zakona. Vojni minister je ta načrt že predložil vladi in ga dobimo tudi poslanci v svoje roke. Naš Jugoslovanski klub se vsak dan posvečuje v dolgih sejah o tem načrtu. Naši poslanci namesto, da bi poslušali dolgovazne čenčarije demokratov in radikalov v zbornici, se v klubu posvetujejo, kake predloge bodo stavili v vojaškem odboru, da bo vojaški zakon zboljšani in da se tako odpravijo žalostne razmere v naši armadi. Ko dobimo cel zakonski načrt v roke, ga bomo v izvlečku objavili v «Gospodarju». Povdarjamo, da je vojni zakon, kakor ga je v načrtu poslanec predložil vojni minister, za nas nesprejemljiv, v marsičem še bolj nazadnjaški kot stari vojaški zakon. Bati se je samo, da ga bodo radikali in demokrati sprejeli v celoti. Tu se sedaj vsaj jasno vidi, kako velika škoda je, da Radič ne pride s svojimi poslanci v Beograd. G. Radič še vedno sedi doma za pečjo, srbske stranke bodo po svoje sklenili vojaški zakon. Nas je premalo, da bi sami odvrnili nevarnost. Slovenci in Hrvati bomo za dolga desetletja trpeli, kar bodo sklenile srbske armade.

Finančni odbor bo moral v poletju reševati vprašanje državnega proračuna. Radikali hočejo vse davke povišati, da bodo mogli za silo zamašiti vse luknje. Nadalje se bo razpravljalo o zboljšani ustanja uradnikov, železničarjev in delavcev.

Na vrsto pridejo še drugi zakoni: zavarovanje živine in zoper točo, viničarski in drugi zakoni. To vse pa le tedaj, če bodo v skupščini nastopile boljše razmere.

In politično? Da nismo dosegli že prve stopnje avtonomije, je kriv Radič, ker vodi neresno svojo politiko. Radič pravi, da hoče v jeseni nove volitve, a kakor kažejo razmere, volitev še tako kmalu ne bo. Radič računa, da dobi pri prihodnjih volitvah mandate tudi v Srbiji in Makedoniji.

Položaj je torej zopet zelo nejasen. Gospodarstvo se še ni prav nič zboljšalo. Ako bo vladna večina še naprej razmetavala davčni denar tako kot dosedaj, potem bomo še dolgo čakali na zboljšanje. Radikalni voditelji sicer govorijo, da hočejo razmere zboljšati, a dosedaj se še niso pokazali.

Poslanci Slovenske ljudske stranke ne pojdejo v vlado, dokler ista ne bo pokazala resne volje za zboljšanje gospodarstva in da nam zagotovi spremembo centralistične ustave.

V skupščini se še vedno prepirajo demokrati in radikali. Ali so psovke, hrup in trušč, ali pa dolgovazno, brezplodno govorenje. O izvajanju radikalnih obljub glede zboljšanja stanja v upravnem, gospodarskem in kulturnem oziru doslej še ni ne duha ne sluha.

Na skupščinski seji v soboto se je oglasil tudi Pašič ter se izjavil za ustavo in pogojno tudi za sporazum. Potem so bile volitve v predsedstvo, podpredsedstvo in tajništvo skupščine. Izvoljeni so bili sami radikali. Predsednik je Ljuba Jovanović. Radikale so volili Turki iz južne Srbije in pa Nemci. Jugoslovanski in muslimanski klub sta oddala prazne glasovnice in Jugoslovanski klub je tudi odklonil radikalno ponudbo enega podpredsedniškega in dveh tajniških mest.

Sedaj bodo volitve v odbore in potem se bo na dolgo in široko razpravljalo o prestolnem govoru. Na ministrskih sejah se pridno pripravljajo razni nazadnjaški zakoni, pred vsem vojaški, ki bo še slabši od starega. Razpravljalo se je tudi o nabavi nikelnastega drobiža, ki je naročen za 23 milijonov dinarjev, in dognalo se je, da bodo stroški tega drobiža večji kot pa njegovi prihodki, oziroma njegova veljava.

Bolgarija.

V zadnjem času so raztrosili neki listi vesti o revoluciji v Bolgariji, sedaj se je pa izkazalo vse to kot izmišljeno. V Bolgariji vlada popoln red in mir.

Rumunija.

Rumunska centralistična in nasilna vlada je med narodom silno osovražena in vsak čas lahko pride do revolucije. Vlada se opira samo še na višje oficirje in

visoke upravne organe, ki so sijajno plačani, dočim so vsi drugi sloji silno nezadovoljni, ker so po slabi vladni politiki življenske razmere od dne do dne težje. — Kakor doma, tako se rumunska vlada tudi na zunaj kaže in vede zelo brezobzirno. To izkušamo tudi mi, ki smo po volji Beograda prišli v tesno zavezništvo z Rumunijo. Najprej je govoril neki rumunski minister v Rimu, da nimajo Jugoslovani nobenih pravic do Jadrana, sedaj so rumunski vladni poslanci celo predlagali internacionalni komisiji, ki razpravlja o donavskem prometu, naj bi Savo določila za mednarodno reko, če-tudi teče samo po našem ozemlju.

V PORUHRJU

je komunistična vstaja. Komunistično delavstvo je zasedlo Gelsenhirchen ter vzelo upravo v svoje roke. Najprej so komunisti trgovcem diktirali za 30 odstot. nižje cene in ko so se trgovci branili, je prišlo do krvavih spopadov. Vstaja se širi in nemško časopisje pravi, da so vsega tega krivi Francozi, ker so odpravili nemško policijo.

MEDNARODNO POSOJILO MADŽARSKI.

Madžarska prosi za mednarodno posojilo in reparacijska komisija, ki je o tej prošnji razpravljala, ji stavlja sledeče pogoje: 1. En del posojila bo morala porabiti za odplačilo reparacij. 2. Ogrska bo morala dati primeren jamstva, da bo del posojila res porabila za odplačilo reparacij. 3. Ogrska bo morala dokazati trdno voljo, da hoče spoštovati mirovne pogodbe in 4. reparacijska komisija bo poslala v Pešto posebno komisijo, ki bo preučila gospodarski položaj Madžarske.

V reparacijski komisiji so glasovali za dodelitev posojila Ogrski zastopniki Anglije in Italije.

GRČIJA IN TURCIJA.

V Lozani se je med turškimi in grškimi zastopniki dosegel sporazum in je vsled tega nevarnost, da se pogajanja na lozanski konferenci prekinejo, odstranjena. Ta sporazum pomeni mir med Grki in Turki.

KOZEL ZA VRTNARJA.

Tako mora žalostno vzdihniti, kdor sliši, da hočejo liberalci in samostojneži z Orjuno braniti državo in kralja, kakor pravijo. Seveda je to samo prazen izgovor, samo farizejsko zavijanje, s katerim hočejo skriti svoj pravi namen, namreč s pomočjo «oberjunccev» naše ljudstvo strahovati, ga prisiliti, da bi zopet nje volilo. Slovenski oberjunci hočejo uničiti Slovensko ljudsko stranko, ker se poteguje za svobodo in pravice Slovenije in noče pustiti, da bi liberalni in samostojni žeparji s pomočjo Belgrada odirali slovensko ljudstvo. Bivši samostojni poslanec je rekel, da se mora Slovenska ljudska stranka na vsak način uničiti, ker ni šlo tokrat za lažjo in obrekovanjem, kakor leta 1920, pa mora iti s silo. To je njihov glavni namen, ki ga imajo z Orjuno. Pred ljudmi pa se delajo največje patrijote, češ, da branijo državo in kralja. Smešno! Prvič nihče noče države razdajati in kralja uničiti, ampak slovensko in hrvatsko ljudstvo hoče enakopravnost, hoče svoje reči in zadeve samo upravljati, s svojim denarjem samo gospodariti, svojo usodo vzeti v lastne roke. Niso vse države na svetu centralistično urejene in nikjer ni zapisano, da bi morala ravno Jugoslavija, v kateri je več narodov, biti centralistična. Resnica je, da so ravno avtonomistično urejene države politično in gospodarsko najmočnejše, n. pr. Amerika, Angliška, Švica. Če dobimo avtonomijo, so bo tudi Jugoslavija gospodarsko in politično okrepla in lepše razvijala, med tem ko sedaj vsestransko nazaduje, kralj bo imel manj težav z vladanjem kakor sedaj. Torej države in kralja ni treba braniti, ker nista v nevarnosti. Drugič pa imata država in kralj dovolj sredstev za brambo, če bi za nju bila kaka nevarnost. Imata 200.000 vojakov, vse polno žandarjev, financarjev, sodnije, postave, celo posebno postavo za brambo države. Če se kdo pregreši zoper državo ali kralja, je dovolj sodnij, sodnikov, paragrafov, da ga kaznujejo. Toliko vojaštva, žandarjev, policistov, uradnikov nima razmeroma nobena država na svetu, zato pa so tudi potroški in davki tako veliki. Čemu je še treba torej oberjuncem državi? In tretjič so ljudje, ki se zbirajo v Orjuni, najslabši izmed ljudstva, večinoma taki, ki so že bili obsojeni zaradi raznih hudodelstev. Zato pa tudi nastopajo z revolverji, granatami in batinami, požigajo in razbijajo, uničijo ljudi, minister za notranje zadeve jih je sam moral imenovati «tolovajsko bando». Če bo taka banda branila državo in kralja, bo to lepo zgledalo. Cela država se bo spremenila v zverinjak, — vsaka svoboda in varnost, veselje do dela bo izginito, konec bi kmalu bilo take države in ljudstva. V državi bo potem tako izgledalo, kakor izgleda vrt, kjer je kozel za vrtnarja.

ORJUNA IN KMET.

Propadli samostojni kandidati Mrmolja, Dobnik i. t. d. se hočejo nad kmetiskim ljudstvom maščevati z Orjuno. Zbirajo ničvredne fante, zlasti Sokole, ter jih pretvarjajo v «oberjuncce». Vsi pošteni ljudje se zgražajo nad tem, ker mi kmetje najbolj potrebujemo mir, red, varnost. Oberjunci pa prinašajo nemir, nered, razbojniško divjanje itd. Zato mora vsak kmeti človek delati na to, da se ta grdoča odpravi, uniči. Če država noče skrbeti za red, braniti ljudstvo pred tolovajsko bando, se bomo pa sami branili, kakor je Radič rekel: Če bodete hoteli z Orjuno strahovati ljudstvo, bomo poskrbeli, da se oberjunci živi ne bodo vrnili iz vasi. Ti oberjunci pa kmeta še posebej sovražijo. Ko sem dne 23. maja kupoval železni lonec v trgovini Albert Vicel na Glavnem trgu v Mariboru, sva v pogovoru hitro prišla na Orjuno. Mož je strasten hrvatski oberjuncer ter je rekel, kaj misli Orjuna o kmetu. Rekel je sledeče:

Kmetu gre predobro, treba je kmeta uničiti, ker premallo davkov plačuje, je prebogati. Prej ne bo dobro na tem svetu, dokler ne bo kmet ukročen, dokler ne bo nič več sam svoj gospod, ampak bo moral pokoren biti, kakor hlapec svojemu gospodarju, da bo prisiljen za vsako ceno prodajati svoje pridelke. Tako daleč moramo spraviti, da ne bode več svobodnih kmetov, sploh ne srednjega stanu, ampak da bodo sami visoki bogati gospodje in pa sami siromaki, ki ne bodo nič imeli, ki bodo morali čisto pokorni biti. Kaj ne, to je lep socialni in kmečki program! Kmet, obrtnik, delavec bi moral po mnenju oberjunccev biti samo slepo orodje, suženj par bogatašev, ki bi ga strahovali s tolovajsko orjunsko bando, ki pa seveda sama nič ne dela. On ne sme imeti svojih misli, ne sme si države urediti po svoje, ampak mora biti orjunski gospodi pokoren kakor kužek. Lepi prijatelji kmetov so gg. Mrmolja, Dobnik in njegov lauppurš Fric in drugi, ki spravljajo Orjuno nad kmete. Onemu mariborskemu trgovcu sem hvaležen za njegove odkrite besede, ki so mi pokazale peklensko hudobno namene oberjunccev. Tovariši kmetje, ta banda žuga s poginom kmetiskemu stanu, mi pa bodimo složni ter vsako gibanje oberjunccev zaterimo v kali. Njihove organizatorje samostojne voditelje pa naj zadene zaničevanje vsakega zavednega kmeta, obrtnika in delavca. Sram jih bodi, da se družijo s tako bando!

SOLSKE POČITNICE NA KMETIH.

Čudno se mi zdi, da se letos nihče še ne zmeni za čas, kdaj bi naj bile na kmetih šolske počitnice. Lani smo kmetje zahtevali, da se naj ohranijo jesenske počitnice, ker takrat otroke najbolj potrebujemo doma za pašo, za varuhe in za spravljanje pridelkov. Seveda učiteljstvo, ki zdaj neomejeno komandira s šolo in z otroci, ni hotelo uslišati zahteve ljudstva. Nekako milostno so lani za en mesec odnehali, letos pa, kakor pravijo, se bodo počitnice že dne 28. 6. začele. Otroci bodo doma ravno tisti čas, julija in avgusta, ko je najdaljši dan, ko še lahko pred in po šoli pasejo in ko je za otroke najmanj dela, v jesenskih mesecih, ko je krajši dan, več paše in vse polno dela, pri katerem tudi otroci lahko pomagajo, pa bi morali v šolo iti. Vidi se iz tega, da nima učiteljstvo z višjim šolskim svetom vred nič srca in ozirov na kmeta in njega potrebe. Mi pri najboljši volji ne moremo v jesen otrok v šolo dati, ker ravno tisti čas je največ različnega dela, delavec je takrat najtežje dobiti, pasti se ne more več zjutraj in zvečer, ampak bolj po dnevi. Zato ostajajo otroci po večini doma, prihajajo kazni, goji se s tem mrznja do šole. V šoli ni skoro nič učencev, pravi pouk ni mogoč, ker so razredi skoro prazni. Tisti meseci so takorekoč izgubljeni za otroke, učitelji pa imajo prazno in brezuspešno delo v šoli, ker ni dovolj učencev. Tako trajajo počitnice potem pravzaprav štiri mesece, uspehi v šoli bodo še slabši, kakor so že. To je končni uspeh trmaste svojeglavnosti in brezobzirnosti liberalnega učiteljstva, za katerega se tako potegujejo samostojneži. Tako se godi, če imajo vso oblast nad šolo in otroci liberalni učitelji, če je ljudstvo izključeno, akoravno so otroci vendar staršev in starši plačujejo in vzdržujejo šolo. Liberalno učiteljstvo se igra z otroci in ljudstvom, kakor mačka z miško, s pomočjo Belgrada. Zato so za centralizem, da bi tako s pomočjo belgrajske vlade neomejeno nad šolo in otroci proti volji staršev in ljudstva komandirali pe svoji volji brez ozira na želje in potrebe ljudstva. Tudi v tej stvari se vidi, kako je centralizem ljudstvu škodljiv. Zato pa si moramo priboriti avtonomijo, da bode potem ljudstvo prišlo do besede v svojih lastnih zadevah.

Tedenske novice.

Ljubljanski knezoškof dr. A. Bonaventura Jeglič je slavil zadnjo nedeljo 25 letnico, odkar je zasedel stolico ljubljanske škofije. Ob tej priliki je ljubljanska mestna občina imenovala vladiko častnim občanom. Tudi mi Lavantinci smo ob priliki 25 letnice ljubljanskega škofa v znak hvaležnosti dolžni, da mu kličemo: Bog nam ohrani priljubljenega jubilaranta Jegliča še mnoga leta!

Nemski poslanci v narodni skupščini lezejo srbskim strankam pri vsaki priliki pod kijkljo. Pri volitvah so nemški agitatorji agitirali proti Srbom, za odcepilje od Beograda, a sedaj igrajo prave hlapce srbskega centralizma. Vsak čas glasujejo kakor en mož za Srbijance in kličejo centralistom «Zivijo!» Slabo so zadel nemški volilci. Nemci so podobni prejšnjim samostojnežem.

Prošnje za vojaško oprostitev in za skračeni rok ni treba več kolkovati. Prošnje se naslavlajo na komando vojaškega okruha in ne na okrajno glavarstvo. Prošnje je treba na vsak način priložiti družinski list, ki ga napiše župni urad ter potrdilo o plačanih davkih.

Tajništvo Slovenske ljudske stranke, oziroma Slovenske zveze v Mariboru (Cirilova tiskarna) naznanja vsem somišljenikom, da je svoj delovni čas razdelila takole: Vse stranke lahko oddajo svoje prošnje, pritožbe, želje ter dobivajo potrebna pojasnila vsak dan in sicer ob sredah in sobotah od 8. do 12. ure dopoldne ob drugih dneh pa samo od 8. do 11. ure dopoldne. Popoldne pa je tajništvo vsem strankam od 2. do 5. ure na razpolago.

IZVRŠITEV SMRTNE OBSODBE V MARIBORU.

Dne 25. maja t. l. je bil v Mariboru obešen Antor Rozman. Obesil ga je sarajevski krvnik Mausner, isti ki je obesil Lichtenwallnerja, ob pol 7. uri zjutraj na dvorišču okrožnega sodišča. Rozman je bil star 36 let, doma iz Jurovec pri Ptujju. Po poklicu je bil zidar, ter že 12 krat predkaznovan radi raznih zločinov. Šel

lanskega leta je prišel iz kaznilnice, ko je presedel daljšo kazen, pa je takoj padel v prejšnje greha ter bil po porotnikih radi umora 70 letne starke obsojen na smrt na vešalih. Prosil je sicer za pomilostjenje, toda prošnja je bila odbita. V četrtek dopoldne mu je mariborski kazenski senat naznanil, da zanj ni več rešitve, ter da bo drugo jutro obešen. Rozmana je razglasitev silno potrla ter se je bridko razjokal. Tajil je svoj zločin, ter klical in zatrjeval, da je nedolžen, češ, da je vsega kriva njegova pomočnica Alojzija Rozman, delavka od Male Nedelje pri Ljutomeru, ki je bil z njim vred od porotnikov na smrt obsojena, pa so jo isti dan, ko so Rozmanu naznanili smrtno obsodbo, sporočili, da je pomiloščena na došmrtno ječo.

Zločin Rozmana in njegove pomočnice je vzbudil lansko leto ogromno razburjenje v Mariboru. Ko je prišel fin. svetnik dr. Ljudevit Brence dne 21. februarja zvečer domov na svoje stanovanje, v Cvetlični ulici, je našel stanovanje odprto, po sobah pa velik nered, radi tega je takoj sklepal, da so ga obiskali tatovi. Vrata v spalnico pa so bila zaklenjena in dr. Brence je sumil, da se je zgodil kakšen zločin, ker se na njegovo klicanje strežnica Apolonija Šilak, 70 letna starica ni oglasila. Šel je takoj po ključavničarja in stražnika in ko so s silo vdrli v spalnico, se jim je nudil strašen prizor. — Vse je bilo križem razmetano, omara vlomljena in večina obleke in perila odnešeno. Na postelji pa je ležala umorjena Apolonija Šilak. Okrog vratu je imela zadrženo naglavno ruto, glavo pa je imela zavito v rjuho ter je umrla vsled zadušenja.

Na levi strani čela je imela otekline od udarca s topim predmetom, ki jo je nabrž omamilo. Pri njej niso našli denarja, dasi je bilo dr. Brenctu znano, da je imela precej prihrankov in je tudi še pred kratkem dobila iz Amerike svoto dolarjev. Dr. Brenctu je bilo ukrađenih raznih stvari v vrednosti 11 tisoč kron.

V sobi so našli v umivalniku moške in ženske lase, iz česar so sklepali, da je bila med morilci ženska, ki je dobro poznala razmere pri dr. Brenctu. Policija je začela zločince mrzlično iskati.

Sum je takoj padel na bivšo Brencetovo strežnico Alojzijo Rozman, kateri so bile razmere najbolj znane, ki pa je bila znana kot pokvarjena in tatinska babnica. Bila je poročena ter se je njen mož v ječi spoznal z Rozmanom. Ta je šel po odsedeni kazni k Alojziji ter se je tudi nastalil pri njej, ker je delal pri tvrki Kiffmann v Mariboru. Z Alojzijo sta kmalu postala prirska prijatelja, ter sta skupaj snovala načrte, kako bi prišla po ceni do denarja. Kot bivši strežnici pri dr. Brenctu je bilo Alojziji znano, da tega ni celi dan domov. Napravila sta torej načrt, da oropata dr. Brenca, njegovo strežnico Apolonijo Šilak pa umorita. Rozman je odpotoval še v Ljubljano, pa se je v par dneh vrnil ter sta drugi dan šla oba na stanovanje dr. Brenca. — Služkinja, ki je Alojzijo poznala, ju je, nič hudega sluteč najbrž mirno pustila v stanovanje, kjer sta jo po zločinski napadli in na zverinski način umorila. Potem sta stanovanje izropala, nagrabljene stvari stlačila v potno košaro in odšla. Rozman je še isti dan odpotoval nazaj v Ljubljano, kjer je delal pri Slovenski stavbeni družbi. V Ljubljani je polirju rekel, da si je šel domov po obleko.

Stranke, ki so stanovale v hiši, so usodnega dne videli moškega in ženske, katerih popis se je natančno strinjala z obema Rozmanoma, da sta šla iz hiše, noseča težko potno košaro. Na podlagi tega so takoj aretirali Alojzijo Rozman. Par dni pozneje so zaprli v Ljubljani tudi njenega pomagača Rozmana, pri katerem so našli mnogo predmetov, ukrađenih dr. Brenctu. Oba obdolženca sta do porotne obravnave trdovratno tajila, kar pa jima ni pomagalo. Pred porotniki pa je Rozman svoj zagovor spreminil ter trdil, da je res prišel dan pred umorom v Maribor, se sestal z Alojzijo Rozman drugi dan pri železniškem mostu in dobil od nje košaro z obleko dr. Brenca, ne da bi vedel, da je stvar ukradena. Ker pa je bila krivda jasna, je bil obsojen na smrt.

Kakor smo že omenili, ga je razglasitev smrtne obsodbe zelo pretresla. Vendar se je pomiril ter se po dolgem času zopet onkrat lepo izpovedal, drugo jutro pa je kot z Bogom spravljen kristjan prejel sv. obhajilo. Na morišče je šel z objokanimi očmi, vendar je mirno stopil na vešala, na katerih je v par minutah izdahlil svojo dušo.

Rozman je bil v svojem življenju slab kristjan in skoro popoln brezverec, kar ga je tudi pripeljalo do tega strašnega cilja. Pri Slovencih se vedno bolj pozna takozvano «moderno» brezversko naziranje, ki ljudi privede do strašnih zločinov, ker jim je vest popolnoma zamrla in samo hlepe po denarju. Zločini so pri nas na dnevnem redu in za krvnika bi bilo najboljšje, če se v Mariboru kar stalno naseli. To je že druga justifikacija letos v kratkem času pa jih bo še več in Slovenci bomo prišli na slab glas ker imamo toliko zločincev.

Sedanja brezverska vzgoja in gonja proti veri in duhovnikom, propagiranje Sokola in Orjune ter slabo demokrasko in socialistično časopisje kvartijo našo mladino vedno bolj in žalostna nam majka, če se ne bodo razmere izpremenile. Zato pa krščanski starši, vzgajajte svoje otroke v krščanskem duhu, ne pustite jih v Sokola in Orjuno, ki vzgaja že po svojem cilju same ubijalce in roparje, da ne bodete vzgojili zločincev, ki bodo delali sramoto vam in celemu slovenskemu narodu.

Mesto v šoli pa na sodniji. Iz Radvanja pri Mariboru nam poročajo: Naš sokolaški in orjunaški voditelj šole g. Jakob Knaflič je začel zanemarjati svoje dolžnosti kot šolnik. Gospod voditelj se je namreč, kakor smo izvedeli mi Radvanjani, po svoji stari navadi zapletel v neke tožbe in sedaj je skoro vsaki teden po par-

krat pri mariborskem sodišču. Z vednimi izleti na sodnijo zanemarja šolo in deca ima vedno prosto, ker se gospod Knaflič preveč ukvarja s kazenskimi paragrafi. G. vodji pa ni dovolj, da sam zanemarja šolske dolžnosti, ampak zavaja na pota malomarnosti tudi podrejenega mu učitelja Jordana, katerega goni s seboj na sodnijo kot pričó. Mi Radvanjani smo mnenja, da plačujemo naša šolnika za to, da bi nam poučevala deca, ne pa, da se vežbata v brezposelnih pravadah in na račun teh kar po cele dneve zanemarjata šolski poduk. Krajni šolski svet v Radvanju se je radi Knafliča in Jordana že obrnil na večji šolski svet s prošnjo, da ju ta podučí, da njiju delokrog ni mariborsko sodišče, ampak radvanjska šola!

Mariborski Ljudski oder na delu. Od Sv. Benedikta v Slov. gor. nam poročajo, kakšen uspeh je imela pri njih predstava, ki so jo priredili domači fantje, katere pa je izvežbal in tudi priprideliti igral član mariborskega Ljudskega odra, Furijan. Fantje so pod njegovim spretnim vodstvom priredili krasno uspelo igro, ki je pokazala, kaj lahko dosežejo preprosti kmetski fantje, če se česa oprimejo res z vztrajnostjo in pridnostjo in če jim pomaga pri tem delu izobraženec, ki se za to zanima. — Mariborski Ljudski oder je s tem, da je poslal svojega člana na deželo med kmetške mladeniče, da jih učí in navdušuje, storil prvi korak za veliko nalogo, ki si jo je nadel. Požrtvovalni člani niso samo prirejali v Mariboru dobro uspeših predstav, temveč se hočejo podati tudi na deželo med ljudstvo, kot učitelji na male podeželske odre, da organizirajo mladino in ji pokažejo pot, do dobre in zdrave zabave. Saj ima skoro vsaka večja fara kakšno majhno dvorano z odrom za igre, ki jih prireja domača mladina. Ljudski oder bo gotovo z veseljem poslal svojega člana, ki bo mladino učil in igro vodil ter na ta način razširil med narodom ljudsko gledališče, ki bo prineslo ljudstvu v prosvetnem oziru veliko korist. Dolžnost celega ljudstva je, da podpira to koristno prosvetno delo, katero je Ljudski oder prevzel ter da gre njegovim članom povsod in v vsakem oziru na roko.

Cesta St. Ilj—Velka—Apačka kotlina. Narodni poslanec Franjo Žebot je interveniral osebno pri ministru za zgradbe g. Uzunoviču glede zgradbe ceste St. Ilj—Velka. Minister je dne 25. maja odgovoril našemu poslancu: «Načrti in predračuni za državno cesto St. Ilj—Velka—Apačka kotlina (vsporedno ob Muri) so pregledani od strani tehnične revizije v ministrstvu in sedaj se nahajajo načrti in predračuni v računski reviziji. Čim bo ta posel završen, se bo odredilo, da se takoj začne z gradnjo te ceste.» — To sporočilo javimo prebivalstvu ob Muri in v Slovenskih goricah, kako stoji stvar glede začetka te zgradbe.

Prijatelj obmejnih Slovencev in mladine. V obmejni Gor. Sv. Kungoti zelo pogrešajo lepe slovenske knjige, ki bi blazila srce in um šoli odrasle mladine ter pripomogla k nadaljni odgoji v pravem duhu za življenje. Zato se namerava ustanoviti, kakor mi poročajo, v najkrajšem času javna ljudska knjižnica. Vočigled visokim cenam knjig se rabijo izdatna denarna sredstva. Rodoljube, ki se zanimajo za naše obmejne prilike, iskreno prosim, za moralno in gmotno podporo nesebičnega stremljenja šentkungoških rodoljubov. Prosim, da prijatelji obmejne slovenske mladine pred vsem darujejo knjige vsakovrstne vsebine. Marsikje ležijo celi kupi knjig in nihče se jih ne dotakne. Prosim, darujte take knjige za našo knjižnico pri Gor. Sv. Kungoti. Knjige zbira: Krščansko socialna zveza v Mariboru (tajništvo) v Cirilovi tiskarni. Vsem darovalcem že v naprej iskrena hvala! — Za pripravljalni odbor: Franjo Žebot, narodni poslanec.

Sv. Duh jim razsveti pamet! Dopis od Sv. Janža na Dravskem polju. Veste, gospod urednik, mi smo zelo napredni. Vi Mariborčani se ponašate s pobalinsko, tolovajsko Orjuno. Mi seveda ne smemo zaostati. Zato skrbijo naši naprednjaki Dobnik, Jarc, Fric. Osrečiti nas hočejo tudi z Orjuno. Ker Dobnik ni izvoljen, so jezni kot pes, če mu kaj vzameš. V Dobnikovem mlinu ni treba več vode, da bi ga gnala. Dobnik in gospa od jeze tako pihata, da mlin od tega pihanja gre ko divji. Fric Lojz bi rad s pomočjo politike postal imeniten gospod («špicebart» že ima) in bogat, sam je rekel da ga bo politika naredila ali bogatega gospoda, ali pa ga bo uničila. Njemu je namreč politika skrb za lastni žep, kakor dokazujejo njegove besede. Ker so propadli, se hočejo maščevati z Orjuno. Zato po volitvah je Fric rekel, da bo gorje čez farove in klerikalce prišlo. Učitelj Jarc je na velikonočni ponedeljek v krčmi grozil, da bo čez dva meseca v St. Janžu Orjuna in da bo St. Janž že čutil. Dobnik pa pravi, da je treba klerikalcem na vsak način, tudi s silo, z revolverji itd. uničiti. Gorje torej klerikalcem. Vstal je novi Martin Krpan, ki bo glavo odsekal klerikalnemu zmaju. Zastonj sta se zaganjala v to zver dr. Jarc in dr. Kukovec, nič nista opravila, gotovo bo strelil iz zemlje klerikalce Dobnik, ker je on junak za to. Srečo dobro! Dobnik pravi, da so župnik in Marijine device krivi, da ni izvoljen. Mi pa mu povemo, da se moti. Da ni izvoljen, je krivo to, da so ljudje prej pametni postali kot on. Sprevideli so, kako so jih samostojni leta 1920 farbali, vse jim obljubljali, stori pa ravno narobe. Lastni njegovi vaščani so mu rekli, ti si nas nalagal, in bi te imeli pravico ubiti, ker si leta 1920 rekel: če se ne bo vse to zgodilo, kar pravim, me smete ubiti. Tako krvoločni ljudje niso, par pa Dobnik, ki se sedaj hoče z roparsko Orjuno maščevati nad ljudmi, ker se ne dajo več farbati. Na Binkoštno nedeljo sta Dobnik in Fric povabila oberjune iz Ptuj v Mariboro ter so imeli sestanek pri Fricu. Fric se je že bahal, da bodo prihodnjic s pomočjo oberjuncév zmagali. — Daleč sta zašla Dobnik in Fric! To bodo zlati časi za nas kmete, če bodo mestni pobalini, tolovaji in razbijaci

preganjali kmetsko ljudstvo kot psi zajca in ga silili, da bode moralo samostojne koritarje voliti. Kako se motiš oberjuncév! Dobnik s svojim Fricom in Jarcem, z Orjuno si boš izkopali politični grob. Damo ti dober svet: drugokrat obhajaj Binkošti namesto v družbi pobalinskih mestnih barab, ki so zagrizeni sovražniki kmeta, s tem, da greš v cerkev k službi božji in prosiš, da ti sv. Duh pamet razsveti.

Orjunci v Dravski dolini. «Straža» je že poročala čisto pravilno, kako je akcijsko četo mariborske Orjune gostil na Fali gostilničar Stibler in kako ta človek agitura za pristop k Orjuni med sevniskimi fanti, ker se med falskim delavstvom ne upa. Stibler pa ni edini orjuncév v Drav. dolini, ampak jih je še več in to so sami bivši samostojneži. Ker je Samostojna popolnoma pogorela, se je oklenil Orjune tudi falski oštir na desnem bregu Drave Ilgo, ki je znan kot bivši samostojni divjak. Nadalje vidimo v vrstah orjuncév Heinricha Vollmayer iz Selnice, ki je bil pod staro Avstrijo — «Offizierstellvertreter» in je kot tak psoval slovensko moštvo: z «windische Hunde». Med orjuncév se je zapisal tudi bivši obmejni rodoljub in sedaj nadučitelj v Selnici ob Dravi g. Majcen. Toľiko za danes, dragi «Slov. Gospodar», o orjuncéh v Dravski dolini, da širša javnost zve, kdo od Podravčanov spada k razbojniški Orjuni in da se bodo kmetje in delavci znali izogniti gostilnam g. Ilga in Stiblerja. Ilgo in Stibler sta si napolnila samostojne žepé s kmečkim in delavskim denarjem, sedaj ju pa naj naprej pitajo orjunci iz Maribora, ne pa kmetje in delavci, ki so za red in mir v državi! Ilgo, Stibler, Vollmayer in Majcen še bodo pa poskusili na svoji lastni orjunski koži, kaj je falski delavec in podravski kmet. O gibanju razbojniških orjuncév v Dravski dolini še bomo v kratkem poročali več in bolj obširno.

Shod naše krščanske mladine pri Sv. Benediktu v Slov. gor. Binkoštni ponedeljek so imeli mladeniči Marijinih družb, domače, od Sv. Antona in Sv. Ane, tukaj shod. Zbrali so se v trikaljevski cerkvi k pozni službi božji, kjer jih je prepričevalna pridiga našega č. g. kaplana Oblaka vse navdušila za marijansko organizacijo. Po službi božji se je vršilo zborovanje v Društvenem domu. Shod je vodil Franc Zemljč. Nastopili so z lepimi govori mladeniči Janez Črepnjak, Leopold Vogrinec in Fric Geratič, ki so tovariše svarili pred napakami, v nemali za Marijo ter priporočali viteško obnašanje. Ferdo Žižek je slavil v deklamaciji Brezmadežno, č. g. župnik pa je priporočal mladeničem, naj bodo vedno značajni. Popoldne se je vršila krasna predstava mladeničkih iger «Satan» in «Pod vrvostvom M. B.» Vsi so izborni igrali. Veliko je k uspehu pripomogel član mariborskega Ljudskega odra Maks Furijan.

Cerkvena pobožnost pri Sv. Treh Kraljih v Slov. g. V tednu od 3. do 10. junija se v tukajšnji romarski cerkvi vrši sv. misijon. Vodili ga bodo č. g. misijonarji dr. Knavs, Zorko in Pohar. V noči pred praznikom Srca Jezusovega bomo zopet molili in slavili božje Srce, kakor prejšnja leta. Slovesna procesija Srca Jezusovega pa se vrši v nedeljo, dne 10. junija, pri pozni službi božji obenem za sklep sv. misijona. Vabimo tudi vse sosede k najboljši udeležbi te procesije, da tudi na zunanajlepše počastimo Srce Jezusovo.

Smrtno se je ponesrečil. Od Sv. Antona v Slov. gor. poročajo: Pri nas se je ponesrečil ugleden naš pristaš in dober kmet Franc Slatinšek. Obsekaval je drevje in pri tej priliki mu je spodletelo, da je padel tako nesrečno z drevesa, da je kmalu na to na poškodbah umrl. Svetila mu večna luč!

Smrt našega moža. Iz Žikarc pri Sv. Barbari pri Mariboru nam poročajo: Minuli petek popoldne je zatisi il pri nas za vedno oči posestnik Franc Bezjak. Stal je kot skala vedno v vrstah SLS in bil zvest naročnik «Gospodarja.» Blagemu vzor—možu bodi lahka zemlja slovenska!

Ni se mu posrečilo. Dopis iz Topolšice. Naš daleč znan edini samostojni župan Ročnik se je s svojimi samostojnimi in socialističnimi odborniki proslavil zopet s činom neznačajnosti in figamaštva. Na zadnji obč. seji sta namreč prišle na vrsto dve prošnji za koncesijo, Konzumnega društva v Zavodnem in njegovega brata Franca. Župan pride najprej s prošnjo brata Franca. Odbornik Praprotnik stavi predlog, da bi glasovali vsi za obe koncesiji, sicer naj se glasuje, s čimer so bili vsi zadovoljni. Zato da župan na zapisnik, da je ta koncesija sprejeta enoglasno. Ko pa pride Ročnik s prošnjo za koncesijo Konzumnega društva, se pa prvi oglašil proti on sam in za njim po vrsti vsi samostojni in socialistični odborniki. Tako je požrl besedo in hotel z zvijačo in nepoštenostjo izpeljati koncesijo za svojega brata, konzumovo pa pokopati, kar se mu pa ni posrečilo, ker je za Konzum glasovalo osem odbornikov SLS in je bilo to o nasprotnih. Tako smo bili zopet od Ročnika v zahvalo nesramno opeharjeni odborniki SLS, ki bi bili lahko pokopali koncesijo njegovega brata. Sicer si bomo pa vse te nesramnosti in drznosti Ročnikove dobro zapomnili in se nikoli več ne zanesli na njegove besede. Žalostno vlogo so igrali socialistični odborniki zlasti Kovačov Tonč in Menihov Valent, ki so glasovali proti konzumu, dasiravno so konzumi naprave, in ideali zlasti socialnih demokratov. S tem so pokazali, da niso v resnici socialni demokrati, ampak kimovci Ročnikovi za liter vina (prav za prav sadjevca). Naj jih vodstvo soc. demokracije prime za oslovška ušesa.

Gibanje orlovske organizacije v Soštanju. Redko poročamo od nas, a tedaj tembolj vesele vesti. Pri nas je društveno življenje zelo živahno, zlasti se pridno giblje orlovska mladina. 13. maja so nam pokazali naši najmlajši, v lepi mladinski akademiji, koliko lepega se se že naučili v orlovski organizaciji. Ugajalo je zlasti

Ijubko petje močnega naraščajskega zbora, a nič manj dobro izvajane vaje, deklamacije in skupine. Do solz pa je ganila marsikaterga očeta in mater krasen nagovor pogumnega orliča, ki te prve uspehe orlovske vzgoje poklonil v imenu vseh Orličev ljubim staršem, ki pustijo svoje otroke h Orlu. Sledila je slovesna zaobljuba vsega naraščaja, da boče ostati do groba zvesti krščanski veri in lepi orlovski organizaciji. Dvorana v hotelu Union je bila natlačeno polna in jih je mnogo moralo oditi, ker ni bilo prostora. Zopet nov dokaz, kako krvavo potrebujemo društveni dom. Starši! Ali ne bomo zgradili tej nadebudni mladini primernih prostorov? Čas je že, da začnemo! Vse predpriprave so končane in začeti bo treba z dovažanjem gradiva. Če priskočimo vsi, bo naenkrat stal krasen društveni dom. V združitvi je moč! Vsem sosednim župnijam naznanjamo že sedaj, da bo 15. junija v Sošanju velika orlovska prireditev s slovesno sv. mašo na prostem, slavnostnim obhodom in javno telovadbo popoldne. Ta dan se mora zbrati cela Saleška in okoliške doline. Na svidenje dne 15. julija v Sošanju.

Cerkvena pobožnost pri St. Joštu n. K. Od 31. maja do 3. junija se vrši tukaj ponavljanje sv. misijona na čast presv. Srcu Jezusovemu. Pride en misijonar iz Celja in bo vsak dan dvojno sv. opravilo. Pridite k božjemu Srcu!

Podružnica udruženja vojnih invalidov v Ptujtu pozivlja vse vojne invalide, vdove in sirote, da se prijavijo čimprej v društveni pisarni, Prešernova ulica št. 10 najkasneje do 29. junija t. l. radi statističnih podatkov. Uraduje se vsako sredo in petek ter nedelje od 8. do 12. ure, do določenega 29. junija t. l. Ker je zelo važno, je dolžnost vsacega invalida, vdove in sirote, da se prijavijo točno do določenega časa. Invalidsko pričevalo in člansko knjižico naj vsak prinese seboj. Prijaviteli se morajo tudi tisti, ki se niso organizirani, torej vsi!

Pretkani razbojniki. V Slavoniji se je razbojništvo zelo razpaslo in prizadevanje oblasti, da ga iztrebi, je večinoma brez uspeha, ker se skrivajo v velikih gozdovih, kjer je preganjanje zelo težko. Razbojniki so zelo predrzni ter ropajo, kjer le morejo. Pred par dnevi so si izumili predrzen rop, ki jim je prinesel veliko dobička. Okrog 50 razbojnikov se je poskrilo v majhne oddelke razdeljeni ob cesti, ki pelja skozi gozd iz Malega Nabrdja v Veliko Kopanico. Tam je bil ravno isti dan sejem ter je šlo mnogo kmetov in živinskih prekupcev po cesti. Razbojniki so vse ustavili, izropali ter odgnali v gozd na posebno mesto, ker se je potagoma nabrala lepa kopica kmetov in trgovcev. Tam so jih obdržali do noči, potem pa so jih izpustili. Razbojniki so na ta način zaslužili v enem samem dnevu lepo svotico 500.000 D. Ker se oblasti boje, da takšen lahki zaslužek ne privabi še več ljudi, da gredo med razbojnike, zasledujejo te cestne roparje zelo energično ter pomagajo pri tem tudi vojaške čete, ki preiskujejo gozdove.

Strašna nesreča vsled požara. Osiješki časopisi poročajo o strašni nesreči, ki jo je povzročil požar na posestvu Jurija Zapetičič v Valpovju. Poleg velike materialne škode je zahteval tudi tri človeške žrtve. Požar so opazili še je, ko se je razširil na vsa poslopja. Gospodar je spal in se še le prebudil, ko je ogenj že objel celo hišo. Med tem, ko je on hitel, da spusti živino iz hleva na prosto, je žena hotela rešiti dvoje svojih malih otrok. Ko je prišla do hišnih vrat se je streha zrušila in v naglici ji je hčerka padla z naračaja v plamen ter je popolnoma zgorela. Mati in sinek, star eno leto, sta pa zadobila tako težke opekline, da sta drugi dan umrla. Tako je nesrečni mož zgubil v eni noči družino in imetje. Iz obupa nad nesrečo je znorel ter so ga prepeljali v norišnico.

Strašna nesreča vsled požara. Osiješki časopisi pokanski časopisi prinašajo vest o strašnem zločinu, ki ga je izvršil v Clevelandu naš rojak Peter Sokač. Sokač se je napil mušajna (žganje, ki ga na skrivnem v Ameriki izdelujejo), potem pa je odšel v stanovanje svojega prijatelja Ilije Radiča. Našel je samo prijateljevo ženo doma, katero je v pijanosti napadel. Ker se mu je branila, je potegnil samokres in jo ustrelil v prsa. V tem trenutku je stopil njen mož v sobo in Sokač je ustrelil tudi njega. Mož in žena sta še isti dan umrla. Policija je Sokača, ki je skušal pobegniti, prijela in zaprla. Obsojen bo gotovo na smrt, ker se v Ameriki od časa, ko je bila prohibicija uvedena, kaznujejo zločini, ki so bili izvršeni v pijanosti še strožje, kakor pa, če ga je izvršil zločinec trezen.

Gospodarstvo.

KMETIJSKA DELA V MESECU JUNIJU.

Doma na dvorišču in pri živini. Popravljamo kozlece in pripravljamo ostrvi za sušenje detelje in sene. Kjer so po nalivih pota postala nevarna jih je nasipati s prodcem in peskom. Pregledati je brvi in mostove, ali so za prevoz lažjih in težjih vozov dovolj trdni in močni. Posebno pozornost je obrniti cestam, ki vodijo na travnike, da se izognemo neljubemu prekučevanju s senom obloženih vozov.

Pripust krav in telic je najbolj urediti tako, da povržejo ob zeleni krmni spomladi, kar zelo ugodno vpliva na razvoj vimena in količino mleka, zlasti pri prvesnicah. Zategadelj so v pomladi storjena teleta tudi za plemne najsposobnejša in sicer od 3 do 10 telitve. Napajati teleta z mlekom je boljše, nego jih pustiti sesati. Prvo mleko po skotitvi je v vsakem slučaju dati teletu, kar pomaga očistiti želodec od želodčne smole. Kdor ima večje količine mleka, nego ga porabimo hipno za mlad naraščaj in lasten užitek, ga predelamo v sir in maslo. Naše siraarstvo je še precej primitivno in bi ga bilo treba

dvigniti na stopnjo kot na primer v Švici, Danski, Nizozemski in drugod.

Malim pujskom je razen ječmena in poparka iz otrobov pokladati vselej tudi lesenega oglja in zemlje, kar posebno prija njih zdravju. V šestem tednu je rezati samce, ki jih ne maramo za razplodbo.

Paziti je na otroke, da ne trgajo in jedo zelenih črešenj in drugega sadja, kar bi povzročalo drisko.

V vinogradu. Kopajmo drugo kop, kjer se to ni zgodilo že v prejšnjem mesecu. Kopati je v suhem vremenu, da lažje rahljava zemljo in zatiramo nadležni plevel. Začnimo s pletvijo ali obiranjem v rodnih vinogradih, kakor hitro se pokaže ves nastavek. V vinogradih do vključno 4. leta je plevel, kakor tudi prikrajševanje vrhunecy opuščati, ako nočemo vzgojiti močno trsje. (Tega g. člankar v svojem spisu «Kako moramo postopati s poletnimi mladikami vinske trte» v št. 23 «Slov. Gospodarja» ni omenil. Tudi se ne strinjam z njegovo trditvijo, da naj se mladi trs bolj iztrebi, nego stari vsled večjega števila mladik). Pri vzgoji vinske trte je gledati v prvih letih predvsem na mogočen razvoj trsa, česar pa ne dosežemo, ako ga držimo ob malem številu listja v času najbujnejše rasti. Pri pletvi odstranimo mladike, ki nimajo nastavka ali plodu in ka terih v prihodnjem letu pri rezi ne rabimo ne za locne, niti za reznike ali čepe. Ko je trs oplet, je mladike privezati na kol ali žico. To je storiti, predno so se mladike začele nagibati k tlom, s čemur pospešimo asimilacijo listja. Pri vezi odstranimo z nožem vse zalistnike ali panoge, ki so nastale do tega časa na mladikah. Najmočnejše zalistnike najdemo na mladikah, ki se niso nahajale v pokončni legi, kar opravičuje potrebo zgodnje vezi. Vezati je kolikor mogoče na rahlo, da zrak in svetloba moreta dohajati v sredino trsa. Listje in kabernike je čuvati pred povezanjem med mladike, ker bi sicer shirali ali se posušili.

Pred cvetom škropimo vinski trto drugič, če je letina za razširjanje peronospore ugodna in sicer z 1 in pol odstot. razstopino modre galice. Z bosnopasto se niso dosegli povsod zadovoljivi uspehi. Enako žveplamo tudi z žveplanim prahom, ako nismo pridejali razstopini galice salojdina. Mem cvetom pustimo trto popolnoma v miru. Pokončujemo grozdne sukače in trtnega zavijača.

V sadonosniku. Nadaljujmo pokončevanje škodljivcev, kakor glogovega belina, prstenčarja, krvave in listne uši. Pri mladih drevesih je obnavljati drevesne gredice, kjer se je napravila skorja in zaredil plevel. Okopavanje je važno zlasti v sušnih letinah, ko je vsako kapljico dežja treba privedi drevesom v prid. V drevesnicah je odstranjevati poganjke iz divjakov (roparjev) ter privezovati zlahčne mladice okulantov na štelje. V sejalnicah zatirajmo plevel in rahljajmo zemljo s pripravnimi motkicami.

Na polju in travnikih. Okopavajmo koruzo, ako tega nismo izvršili v prejšnjem mesecu in sicer po možnosti v suhem vremenu. V to svrhu se poslužimo najboljše okopalnika znamke «Planet junior». Pri obdelovanju s stroji prihranimo ogromne svote obdelovalnih stroškov. Krompir osipavajmo kakih 14—21 dni pred cvetom z osipalnikom, enako, kakor pri okopavanju.

Na travnikih je senena košnja v polnem teku. S košnjo začnimo tedaj, ko se nahaja največ trav v cvetu, to je v prvi polovici junija. Po končanem cvetu ni dobro kositi, ker prehajajo lahko prebavljive redilne snovi v težko prebavljivo obliko in se porabijo za tvorbo semena, ki odpada. S senenih shrambah je paziti, da seno ne gnije in ne plesni, kar preprečimo s tem, da omejimo pristop zraka z močnim tlačanjem sene.

Na vrtu. Sejemo endivijo in sadimo zelje, ohrovt, kolerabo, karlijol, fižol s stročjem, jedilno peso, jedilne buče, kumare in papriko.

V kleti. Dolivajmo vino in žveplajmo sode po potrebi v presledkih 4 do 6 tednov. Kjer ni oken, zamašimo kletne odprtine s slamo, da zabranimo pristop toplega zunanjega zraka. Sodove vehe in zamaški naj so popolnoma okrogli ter naj ne prepuščajo zraka do vina. V slabo zadelanih sodih se tvori na vinu kaj rada bira, ki ga poslabša in lahko naposled popolnoma pokvari.

V čebelnjaku. V juniju se vrši najmočnejše rojenje. Da roji predalet ne odlete, jih je poskropiti čimprej v senenati prostor. V modernih panjih je mogoče nošnje medu in rojenje regulirati poljubno s skrčenjem ali razširjenjem medenega prostora, kar je za čebelarja eminentne vrednosti.

Z dnevi dolgimi in sadjem sitnim se mesec junij redno oglasi; tu se kiti žena s klasjem žitnim, tam pa žvižga mož in seno kosil. Smučite brž plugi, okopalniki, v zori rani črtajte si pota, da boste s plugi osipalniki slehernemu kmetiču dobrota.

Vekoslav Stampar.

Vinarski in sadjarski odsek Kmetijske družbe v Mariboru ima v soboto, dne 2. junija ob pol enih v gostilni «Pri črnem orlu» v Mariboru svojo odborovo sejo. Na sporedu je posvetovanje o novem viničarskem redu, vinska kriza, posvetovanje o vinski razstavi itd. Isti dan predpoldne ob 9. uri se vrši v Mariboru seja paritetne komisije za rešitev viničarskega vprašanja. — V kolikor smo poučeni, so se naši poslanci v Jugoslovanskem klubu zadnje dni že opetovano posvetovali o novem viničarskem redu.

Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici mesca junija t. l. naslednja strokovna predavanja na Štajerskem: v nedeljo, dne 3. junija v St. Vidu nad Valdekom o kmetijskem združništvu in živinoreji (Wernig), v Poljčanah o splošnem kmetijstvu (Strekelj), pri Sv. Trojici v Halozah o vinogradništvu (J. Zupanc), v Turnišču v Prekmurju o škodljivcih in boleznih sadnega drevja in vinske trte (Vojsk) in pri Sv. Heleni ter Sv. Juriju v Prekmurju (Pavlica). V nedeljo, dne 10. junija: v Framu o splošnem kmetijstvu (Strekelj), v Leskovcu pri Ptujtu o vinogradništvu (J. Zupanc), v Družmirju o zboljšanju kmetijskih pridelkov (Wernig), v Bodoncih in Vadarcih v Prekmurju o sadjarstvu in živinoreji (Pavlica).

RAZMERE IN CENE NA BEOGRAJSKEM TRGU.

Da naši ljudje vidijo nekoliko razlike med cenami živil, podam v naslednjem cene v Beogradu in sicer one z največjega beogradskega trga na Kalimegdanu. — Tržišče Kalimegdan leži na vzhodni strani mesta na malo visečem prostoru. Kar se tiče reda in snage, si žitelji lahko sami predstavljate, kako tu izgleda. Tržišče je tlakano s kamenjem, ki je podobno telečjim glavam. Kadar je deževje, je na tržišču strahovito blato. Trg so tlakali menda pred več stoletji ter so kamenje polagali kar na ilovico. Kadar je suho in vetrovno vreme, pa imaš tu cele oblake prahu. Na mesu, zelenjavi, in drugih živilih imaš prst debelo prašno skorjo. Muh in komarjev imaš tu cele jate. Obsedejo meso, sir in suho sadje. Sploh imamo tu že sedaj v stanovanjih toliko muh, da pri nas tega niti v poletju ni. Na Kalimegdanskem tržišču, kojega nazivajo Beograščani «Velika piaca», je že zgodaj zjutraj živahno vrvenje. Največ robe prinesejo in pripeljejo Švabi iz Srema in Vojvodine. Vsake pol ure pripelje vlak mlekarice v Beograd. Srbski seljaki pa pripeljejo iz beogradske okolice na dvokolesnih vozovih (garah), s katerimi je prejšnji dan vozil gnoj, vsakovrstna živila.

Na trgu dobiš vse, kar hočeš. Prodajalci kričijo, vpijejo, ponujajo in hvalijo svojo robo, da se moraš prijeti za ušesa in seveda tudi za — nos. Največ robe imajo razprostrte po umazanih tleh, drugi imajo postavljene male utice. A vse je tako nagneteno, da se le s težavo prineš skozi vrste. Tu imajo žeparji (žepni tatovi) obilo posla. Vsa hip slišiš, da ti zavpije kdo, da je okraden.

V soboto pred pravoslavnimi Binkošti (Dubovo), dne 26. maja je bilo na trgu izvanredno mnogo blaga. Podal sem se zjutraj ob 5. uri na Kalimegdan in sem opazoval vse, kar se tu dogaja. Za naše gospodinje bi bil beograjski trg vrlo poučen.

Cene so se vrtele v teh smereh: Jajce komad 1 do 1 in pol D, liter mleka 4 do 5 D, surovo maslo kg 60 do 80 D, sir kg 20 do 25 D, smetana liter 30 do 32 D, goveja meso kg 20 do 22 D, svinjsko kg 30 do 34 D, telečje 18 do 22 D, jagetina 20 do 24 D, suho meso kg 35 do 45 D, surovi špeh 34 do 38 D, mast 38 do 42 D.

Sveže črešnje kg 14 do 22 D, glavna salata 1 komad 1 do 3 D, hren kg 6 do 8 D, kumarice sveže 1 komad 15 do 25 D, zelena paprika 1 komad 1 do 2 D, zluščeni sveži grahek 1 kg 28 do 30 D, grahek zeleni v stročju 1 kg 25 do 26 D, koleraba zelena 1 kg 4 do 5 D, fižol zeleni 24 do 30 D, fižol suhi 7 do 12 D, leča 10 do 15 D, kisle zelje 5 do 7 D, fina bela moka 8 D, sveža čebulica 1 komad en pol do 1 D, orehi kg 6 do 8 D.

Prodaja se na trgu ob sobotah do 1. ure, ob drugih dnevih do 12. ure. Tudi pri podjetnih Slovenk ima na Kalimegdanu svoje prodajalne šotore. Razlikujejo se po snagi in redu.

ZITNI TRG.

V trgovini z žitom vlada velik zastoj, katerega vzroki so na eni strani slaba imančna politika, na drugi strani pa pričakovanje na dobro letino. Ker bo po sedanjih izkazih letošnja žetev najbrž zelo dobra, vsakor boljša od lanske, ljudje zelo malo žita kupujejo. — Zlasti inozemski trgovci pričakujejo velik padec cen z novo žetvijo ter nočeja sklepati sedaj nobenih večjih kupčij. Tudi domači trgovci kupujejo samo toliko, kolikor najnujnejše rabijo. Edino za koruzo je vlada malo živahnejše zanimanje, pa samo za prvovrstno.

Za pšenico je bilo malo povpraševanja. Cene so še stalne, četudi mlinci kupujejo zelo male količine. Cena za bačko pšenico 435—445 D za 100 kg, postavljeno na vagon. Slavonska in sremska pšenica je bila nekoliko cenejša.

Rrži ni kupoval nihče, ker so zahtevali bački in slavonski prodajalci 360—370 D za 100 kg, kar pa se je zdelo kupcem predrago.

Ječmen je istotako padel, ker ni kupcev. Pivovarna so ga plačevale po 325 D, postavljena na postajo v Bački. Slabša kvaliteta se je prodajala za 20—30 D cenejše.

Za oves so izgledi na dobro žetev zelo slabi. Radi tega je cena nekoliko porastla. Zahtevali so za slavonsko blago 290—295 D, dočim je bilo bosansko cenejše.

Največ zanimanja je bilo za koruzo. Cena je znatno poskočila, ker so prišli na trg zlasti italijanski trgovci. Cene so bile 252 do 270 D. Zlasti je poskočila v ceni sremska koruza. Prodalo se je tudi dosti bele koruze. Cena je bila višje kakor pri navadni koruzi in sicer 290—305 D. Belo koruzo kupujejo največ trgovci za Dalmacijo, Črno goro in Albanijo, kjer jo mešajo med moko. Činkvantin so plačevali po 355—375 D. Največ čim kvantina prideluje Baranja, pa se opaža, da vsako leto slabše obroditi.

Moka. Ponudbe za nulerico 6.65—7 D za 1 kg, skupaj v vrečah postavljeno na kolodvor. Pri nas se rabi največ slabša vrsta moke, katero mlinci, četudi neradi proizvajajo. Mnogo mlinov je sploh popolnoma prenehalo z obratom, ker ni mogoče kupiti večje količine žita radi pomanjkanja denarja.

Polletni tečaj na državni kolodvorski šoli v Ljubljani, se prične dne 1. julija t. l. Za vstop je vložiti na ravna-